

'Coöperatief Multi-Diensten Nutsbedrijf' (CMDN)

CMDN ontleedt:

- **Coöperatief** = een samenwerking van iedereen in de maatschappij (of wijk)
- **Multi** = water, voedsel, energie, sociaal, mobiliteit, warmte, groen, etc...
- **Diensten** = diensten economie met een focus op hergebruik
- **Nutsbedrijf** = geen winstoogmerk maar nuttige taken worden uitgevoerd door een team dat opereert als een bedrijf(je)

IDEE IN HET KORT | De maatschappij wordt aandeelhouder in een coöperatieve multi-

diensten nutsbedrijf (CMDN) die op wijk niveau taken overneemt die lokaal duurzamer kunnen dan op centraal niveau. De maatschappij zijn de bewoners in de wijk, de gemeente en andere organisaties die vermeden kosten hebben of baten ervaren zoals een drinkwaterbedrijf en een Waterschap. Het CMDN is een franchise onder een overkoepelende stichting die kennis borgt en deelt, structuur biedt aan (nieuwe) CMDN'en en indien noodzakelijk experts in kan schakelen wanneer noodzakelijk. Deze innovatieve organisatie zorgt voor de juiste prikkels en behartigt de gemeenschappelijke belangen om zo duurzame (zelfvoorzienende) wijken te realiseren en vooral ook in stand te houden. Hoe zit dat precies? Lees snel verder...

ACHTERGROND | Veel technieken zijn er al! Ze worden al lang toegepast in de ruimte, scheepvaart en luchtvaart. Plekken die al zo circulair als mogelijk moeten opereren. Momenteel worden deze technieken omgetoverd met oog voor gebruiksgemak en duurzaamheid naar woon- en werkwijken zoals Jenfelder Au (Hamburg), Oceanhamnen (Helsingborg), De Nieuwe Dokken (Gent), Schoonschip (Amsterdam) en SUPERLOCAL (Kerkrade). In deze wijken wordt warmte opgewekt uit afvalwater en industriewater, wordt water hergebruikt voor tal van verschillende doeleinden (groenvoorziening, zwembaden en zelfs drinkwater), wordt afval zo gescheiden mogelijk ingezameld via bijvoorbeeld gescheiden riool systemen, worden er meststoffen terug gewonnen uit het afvalwater en direct lokaal hergebruikt, worden er auto's en andere voertuigen gedeeld en delen bewoners weer dingen met elkaar zoals het in een samenleving hoort. Denk aan gemeenschappelijke voedselrestenvermalers, -wassettes, -keukens enz. Buiten is het een paradijs voor vogels en andere dieren terwijl bewoners genieten en trots zijn om in groene, (deels) zelfvoorzienende en 'niet vervuilende' wijk te wonen.

Het kost enorm veel energie en moeite om dit soort wijken te realiseren. Tal van barrières moeten beslecht worden. Uiteindelijk staat de wijk, maar worden de kosten en baten niet evenredig verdeeld waardoor prikkels voor de bestaande organisaties achterwegen blijft om méér van dit soort wijken te realiseren. Terwijl de maatschappij in zijn geheel erop is vooruitgegaan en meer mensen graag zo zouden willen wonen. Hoe kan dit? En hoe kunnen we dit oplossen? Dat is de daadwerkelijke uitdaging voor zelfvoorzienende stadswijken...

PROBLEMEN | De bovengenoemde wijken hebben ons de afgelopen jaren een aantal zaken geleerd:

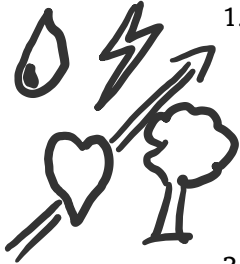
-
1. **Te traag:** Iedere wijk, stad en regio heeft zijn eigen kenmerken en kent zijn eigen problematieken en daarmee vergt iedere wijk een andere aanpak en combinatie van technieken op verschillende schaal niveaus. Deze complexe opgave zorgt ervoor dat er iedere keer andere stakeholders en organisaties nodig zijn om de lokale complexe opgaven te realiseren. Voordat dergelijke samenwerkingen vruchtbaar zijn en alle verschillende belangen meegewogen zijn vele jaren verstreken.
 2. **Financiële prikkels blijven achterwegen:** Het huidige kostenmodel van drinkwaterbedrijven, Waterschappen en andere nutsbedrijven is niet ingericht op zelfvoorzienende en duurzame wijken. Taken die (deels) overgenomen worden op lokaal niveau en daarmee centrale systemen robuuster maken worden hiervoor niet financieel gewaardeerd. Hetzelfde geldt

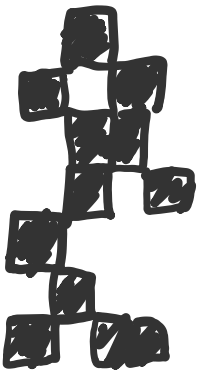
wanneer baten en kosten door verschillende instanties worden geleverd en geïncasseerd, dit valt momenteel niet te verdelen. Financiële stimulansen voor minder drinkwater gebruik en het zelf zuiveren en verwerken van afvalwater leiden niet tot (significante) besparingen aan kosten voor inwoners en wijken.

3. **En nog veel meer problemen**, daar vertel ik later graag nog veel meer over...

OPLOSSING | Een Coöperatief Multi-Diensten Nutsbedrijf is een nutsbedrijf(je) dat op wijk of ander relevant decentraal niveau opereert.

1. **Diverse diensten.** Het CMDN biedt afhankelijk van de (zelfvoorzienende)wijk verschillende nutsfuncties aan zoals drinkwater productie, afvalwater behandeling, energie opwek, warmte opwek, mobiliteit, afvalverwerking maar zoekt hier zeer gericht naar synergie op de lokale schaal. Denk hierbij aan restwarmte uit een nabijgelegen fabriek voor de verwarming van huizen en gezuiverd afvalwater uit de woningen voor proceswater in de fabriek. We kennen allemaal het begrip van ecosysteem diensten. Maar ook sociale diensten als gevolg van nutsactiviteiten.
2. **De maatschappij is aandeelhouder.** Dit wil zeggen dat de bewoners aandeelhouder zijn van het bedrijf/stichting (of welke vorm dan ook), maar dat de gemeente dit ook is en centrale nutsbedrijven die baten ervaren of lagere kosten hebben idem dito. Wat zijn de voordelen hiervan?

- a. Wanneer lokaal afvalwater wordt gezuiverd en het centrale riool en de RWZI worden ontlast kunnen het Waterschap en de gemeente de huidige (zuivering en riool) heffingen overmaken naar het CMDN die deze diensten levert. De kosten en baten komen zo op de juiste plek terecht. Die principe van (lokale taken) overnemen of zelfs beter doen kan middels het aandeelhouderschap van betrokken instanties vereffend worden.
- b. Aangezien buurtbewoners ook aandeelhouder zijn hebben zij een extra stimulans om het gehele systeem beter te laten functioneren. Namelijk, gebruiken zij minder energie, zorgen zij voor minder storingen in het riool en doen zij aan betere afvalscheiding, hoe minder moeite het CMDN hoeft te doen waardoor de kosten omlaag gaan. Biedt het CMDN ook diensten aan buiten de wijk – zoals meststoffen verkoop uit afvalwater, of proceswater aan derden – dan zal de winst ten goede komen aan de bewoners. Via deze speciale aandeelhouders rol van bewoners zijn zij extra gestimuleerd om zo zuinig en duurzaam mogelijk te leven.
- c. Aangezien een divers pallet van mensen en organisaties aandeelhouder is zullen keuzes voor technieken en oplossingen zo integraal mogelijk gemaakt worden. De insteek van een CMDN is per definitie integraal en er liggen in beginsel nog geen sectorale belangen op tafel, deze worden pas gaande weg het traject integraal meegenomen.
- d. Misschien is er nog wel een extra aandeelhouder: De toekomstige generatie(s). De wijk zal uiteindelijk nieuwe bewoners krijgen, en de planeet hopelijk ook nog vele generaties. Daarom is het geen gek idee om hier een aantal aandeelhoudersplaatsen voor bezet te houden. Hoe? Daar komen we wel uit.

3. **Echt integraal de duurzaamste oplossing.** Momenteel mist het totaal plaatje van kosten, baten en externaliteiten. Aangezien experts steeds vanuit een sectorale blik kijken naar problemen en oplossingen op vaak ook weer een te hoog abstractie niveau blijven volledig integrale afwegingen en oplossingen achterwegen. In de ene wijk proberen we van het gas af te gaan en in een andere wijk proberen we wat te doen aan klimaat adaptatie. De verdeling van instanties maakt het overzicht zeer lastig (zeker aangezien er verschillende talen gesproken worden), daarom is een CMDN dat een totaal pakket aan diensten kan leveren een oplossing. Zij zullen alleen diensten leveren op een lokale schaal op het moment dat zij dit beter (duurzamer) kunnen dan wanneer de diensten op de huidige wijze geleverd worden.

4. **Een klein team, maar een grote achterban met kennis.** Een CMDN bestaat uit een klein team van vaste medewerkers. Het mooie aan dit werk is dat zij diverse taken voor het CMDN uitvoeren en in verschillende fases van ontwerp, realisatie en operatie werkzaam blijven in de wijk. Een hecht team op één locatie is vele malen beter om het systeem te blijven verfijnen en optimaler te laten draaien, zij leren de technieken door en door kennen. En misschien woon je als medewerker wel zelf in deze wijk, dan kan je meteen ervaren of het allemaal goed functioneert of niet. Daarnaast heeft de overkoepelende stichting zeer ervaren experts (mogelijk ingezet vanuit bestaande nutsbedrijven en Waterschappen) die de verschillende CMDN's kunnen adviseren en bijstaan indien nodig. Lijken dit soort banen jou niks?

5. **Dichter bij de mens.** Alle organisaties willen meer van de klant en meer met de klant. Het mooie aan de wijken zoals hierboven beschreven is dat we leren dat het geen klanten meer zijn, maar dat het mensen zijn die wonen en werken in de wijk waar wij als professionals ook werken. Het kantoor van het CMDN staat ook midden in de wijk, of zit in een van de woningen, waardoor mensen altijd langs kunnen komen voor vragen of het melden van problemen. Uit de gesprekken (en enquêtes) blijkt dat bewoners dit als zeer prettig ervaren en ze meer vertrouwen geeft dan dat ze hebben in centrale nutsbedrijven en overheden. CMDN's zorgen er dan ook voor dat diensten voor meer interactie en samenhang zorgen in plaats van ontlasten en meer individualisering waar de huidige centrale systemen momenteel aan bijdragen. Laten mensen elkaar weer ontmoeten!

TOT SLOT, EEN PAAR VRAGEN... |

Wat zou ik willen doen met het winnen van de Winnovatie Challenge?

- Een stichting opzetten die kennis en kunde bij elkaar brengt (vanuit projecten, overheden, nutsbedrijven en marktpartijen) die duurzame wijken met CMDN's gaat initiëren en ontwikkelen. De stichting heeft geen winstoogmerk maar wil zelfvoorzienende wijken of nog beter gezegd duurzame wijken die een positieve impact hebben op het lokale maar tegelijkertijd ook een positieve impact op centrale infrastructuur en toekomstige generaties hebben realiseren.

Waarom is deze innovatie noodzakelijk?

- Vanuit een eigen belang of een sectoraal perspectief kan je echte integrale duurzame wijken niet realiseren. Uiteindelijk dien je zeer veel belangen bij elkaar te brengen en creatieve oplossingen te verzinnen die meervoudige waarde creëren. Waarde voor de inwoners, waarde voor anderen in de maatschappij, maar ook waarde voor toekomstige generaties. In het huidige systeem moet je dit dan financieel creatief herverdelen. Anders krijgen bestaande organisaties namelijk problemen met haar aandeelhouders. Als je deze belangen kan samenbrengen in een CMDN dan zijn de aandeelhouders wel tevreden. Kortweg, vanuit onze bestaande kaders en instituties krijgen we het niet snel genoeg geregeld, laten we dus ruimte creëren (een CNDM) en de belangen van onze bestaande instituties daar een plaats geven (aandeelhouder).

Waarom wil ik hier wat mee doen?

- Ik ben Diederik van Duuren (30 jaar) en werk aan de wijk SUPERLOCAL en doe onderzoek in verschillende duurzame wijken in Europa. Er zijn prachtige integrale duurzaamheidsoplossingen mogelijk op diverse schalen (huishouden, straat, wijk, stadsdeel etc.) maar mijn praktijkervaring leert mij dat er teveel belemmeringen zijn om dit systematisch aan te pakken. Daarom wil ik graag de kennis uit al deze wijken inzetten op een gestructureerde manier om sneller op een grotere schaal een positieve impact te maken. Zelf ben ik aandeelhouder van de Herenboerderij de Groote Heide in Soerendonk. Ik heb een aandeel gekocht (€1000 euro) en betaal daarnaast maandelijks voor mijn groente, eieren, fruit en soms vlees. Maar daar houdt het niet op. Ik help mee zaaien op de boerderij, ik help mee oogsten. Dan gaan wij samen met onze kleine op zaterdag naar het land en halen de verschillende gewassen

van het land. Ik betaal voor groente, bewustzijn van mijn kleine zoon, voor schone lucht, voor het ontmoeten van mensen en voor een gemeenschap om bij te horen. De Herenboeren als concept (en stichting) krijgen steeds meer grond aan de voeten in Nederland. Maar het zou zo jammer zijn wanneer dit alleen voor deze dienst op deze wijze aangeboden zou worden. Daarom kwam ik op het idee om dit concept toe te passen op nutsdiensten in een wijk (en misschien wel wat andere diensten eraan vast geplakt). Als jullie dit idee aanstaat dan vertel ik er graag eens meer over en wissel hier met jullie van gedachte over. Ik kwam deze Challenge om vijf voor twaalf ter oren dus heb snel zoveel mogelijk uit mijn hoofd opgeschreven...so more to come...en sorry voor de typos.

Vrolijke groet,

Diederik van Duuren

0615191070

djvduuren@hotmail.com

A large, stylized handwritten signature.